

## Wymagania edukacyjne na oceny śródroczną i roczną z historii Klasa 4

Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozróżnia przeszłość od współczesności</li> <li>– rozróżnia fikcję (np. baśń) od rzeczywistości historycznej</li> <li>– wie czym zajmują się historycy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozróżnia pracę historyków i archeologów</li> <li>– potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych</li> <li>– wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki</li> <li>– dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje pracę historyków i archeologów</li> <li>– wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych</li> <li>– wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów</li> <li>– wskazuje pozapodręcznikowe przykłady różnych kategorii źródeł historycznych</li> <li>– przedstawia różne efekty pracy naukowców zajmujących się przeszłością</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje przykłady pamiątek rodzinnych</li> <li>-zna pojęcie „drzewo genealogiczne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Potrafi wykonać drzewo genealogiczne</li> <li>-rozumie pojęcia „wielka” i „mała ojczyzna”</li> <li>– wyjaśnia, czym jest patriotyzm</li> <li>– podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- wyjaśnia czym jest genealogia</li> <li>– wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę</li> <li>– podaje przykłady regionalnych tradycji</li> <li>– charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- charakteryzuje regiony państwa polskiego</li> <li>– wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zna wybitne postaci w dziejach regionu</li> <li>– ocenia, w jaki sposób różnorodność „małych ojczyzn” wpływa na bogactwo dużej</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>-wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice</li> <li>– zna poprawną nazwę państwa polskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-wymienia elementy współtworzące państwo</li> <li>– wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze</li> <li>– przedstawia polskie symbole narodowe</li> <li>– przedstawia najważniejsze święta państwowe</li> <li>– wskazuje na mapie stolicę państwa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-wskazuje Polskę na mapie świata</li> <li>– wskazuje na mapie główne krainy historyczno- geograficzne Polski oraz największe miasta</li> <li>– rozróżnia pojęcia <i>naród</i> i <i>społeczeństwo</i></li> <li>– przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych</li> <li>– opisuje właściwy sposób zachowania względem symboli narodowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-wskazuje na mapie świata największe zbiorowości Polonii</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego należy szanować inne tradycje narodowe</li> <li>– podaje przykłady mniejszości narodowych żyjących w Polsce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia genezę polskich symboli narodowych</li> </ul>

<p>-zna pojęcia wiek, zabory, wojna partyzancka , okres p.n.e. i n.e. – zamienia cyfry arabskie na rzymskie – umieszcza daty na osi czas -określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery</p>	<p>- zna pojęcie chronologia -zna epoki historyczne (starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność) i umieszcza je w czasie (wiek,tysiąclecie) - oblicza upływ czasu między wydarzeniami z p.n.e. i n.e.</p>	<p>- podaje przedziały czasowe epok historycznych -potrafi wskazać początek i koniec wieku n. e., jak i p. n. e. -ustawia wydarzenia w kolejności chronologicznej z p.n.e. i n.e. -potrafi wskazać początek i koniec wieku n. e., jak i p. n. e. -ustawia wydarzenia w kolejności chronologicznej z p.n.e. i n.e.</p>	<p>Charakteryzuje epoki historyczne – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu  – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych</p>	<p>Wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery – wyjaśnia różnicę między kalendarzem juliańskim i gregoriańskim</p>
<p>dostrzega różnice między mapą a planem</p>	<p>-zna elementy mapy – objaśnia symbole legendy mapy – odczytuje z mapy podstawowe informacje</p>	<p>– wyjaśnia, czym jest kartografia – wyjaśnia, czym jest skala mapy – rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną</p>	<p>– interpretuje i wyciąga wnioski z mapy</p>	<p>– przedstawia elementy historii kartografii</p>
<p>-Wie kto był historycznym władcą Polski -zna datę chrztu Polski (966r.)</p>	<p>Zna przykłady legend o początkach państwa polskiego – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” i „Piastowie” – wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich</p>	<p>– wymienia legendarnych protoplastów Mieszka – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu – lokalizuje na mapie Gniezno, Poznań oraz inne główne grody w państwie Mieszka I</p>	<p>-charakteryzuje okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka – opisuje bitwę pod Cedynią i zna jej datę (972r.)</p>	<p>Charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego – opisuje bitwę pod Cedynią i zna jej datę (972r.)</p>
<p>– opisuje wygląd grodu średniowiecznego – wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski</p>	<p>-zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025 – zna postać św. Wojciecha – opisuje wygląd i uzbrojenie woja z drużyny książęce</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: 997, 1002–1018 – opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie utworzenia samodzielnej metropolii kościelnej – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego</p>	<p>– ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego</p>

<p>-Wie dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki” – opisuje wygląd średniowiecznego zamku</p>	<p>Zna wydarzenia związane z zdatami: 1364, 1370 – wyjaśnia powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną”</p>	<p>Wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego – opisuje zjazd monarchów w Krakowie – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego</p>	<p>Charakteryzuje]politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego – argumentuje, dlaczego Kazimierz Wielki stał się wzorem dobrego władcy</p>	<p>Porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza Wielkiego dla państwa polskiego</p>
<p>– wie, kim byli:Jadwiga i Władysław Jagiełło – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>unia</i>, Jagiellonowie – zna wydarzenie związane z datą 1385 – przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie</p>	<p>– opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów – przedstawia okoliczności zawązania unii polsko- litewskiej – wymienia postanowienia unii w Krewie</p>	<p>– omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla obu państw</p>	<p>– przedstawia stosunek Litwinów do unii w Krewie – na podstawie mapy ocenia sytuację geopolityczną w Europie Środkowej po zawarciu unii</p>
<p>- Opisuje wygląd i cechy rycerza – rozumie znaczenie pojęcia herb</p>	<p>poprawnie posługuje się terminami giermek, kopia, kodeks honorowy – zna wydarzenie związane z datą 1410 – zna postać Zawiszy Czarnego – wyjaśnia powiedzenie „ Polegać jak na Zawiszy”</p>	<p>Omawia kodeks honorowy – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem</p>	<p>wyjaśnia czym zajmuje się heraldyka – wyjaśnia charakter obyczajowości i kultury rycerskiej – przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem</p>	<p>przedstawia genezę i charakteryzuje różne zakony rycerskie</p>

<p>Wie kim był Mikołaj Kopernik</p>	<p>poprawnie posługuje się terminami: astronomia, teoria heliocentryczna – wyjaśnia powiedzenie „Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię”</p>	<p>-wie gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec – przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika</p>	<p>Przedstawia dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika – wyjaśnia, czym jest nauka i jakie cechy musi spełniać wiedza naukowa</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół</p>
<p>– rozumie pojęcie szlachta – wskazuje na mapie Zamość</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman, akademia</i> – zna postać i dokonania Jana Zamoyskiego</p>	<p>– zna królów elekcyjnych: Stefana Batorego i Zygmunta III Wazę – opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w. – charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego</p>	<p>– wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną – przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji – wyjaśnia słowa Zamoyskiego „<i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i>”</p>	<p>– wyjaśnia, jakie cechy powinien mieć mąż stanu</p>
<p>Rozumie pojęcie”potop szwedzki” – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii</p>	<p>Poprawnie posługuje się terminami: wielki wezyr, islam, odsiecz – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683 – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania</p>	<p>Przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry – wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, Wiedeń -zna rolę husarii w polskich sukcesach militarnych</p>	<p>Wyjaśnia przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego – wyjaśnia słowa Jana Sobieskiego: Lepiej w cudzej ziemi, o cudzym chlebie wojować, aniżeli samym się bronić o swoim chlebie</p>	<p>wyjaśnia dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej</p>

<p>Wie kto był ostatnim królem Polski</p> <p>Zna państwa, które dokonały rozbiorów</p> <p>– przedstawia cel powstania kościuszkowskiego</p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 3 maja 1791 r., 1795</p>	<p>Zna pojęcia: <i>konstytucja</i>, <i>kosynierzy</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 1772, 1794,</p> <p>– zna postać i dokonania Tadeusza Kościuszki</p> <p>-wie, kim byli kosynierzy</p>	<p>Opisuje dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja</p> <p>– opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym</p> <p>– charakteryzuje program polityczno-społeczny Tadeusza Kościuszki</p> <p>– wyjaśnia przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego</p>	<p>- Ocenia postawy Polaków w okresie rozbiorów</p> <p>- Ocenia przyczyny upadku Rzeczypospolitej</p>
<p>– wie, co to hymn państwowy i zna nazwisko jego autora</p> <p>– zna hymn Polski</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>emigracja</i>, <i>legiony</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datą: 1797</p> <p>– wskazuje na mapie Francję, Włochy, Lombardię</p> <p>– charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego</p>	<p>– przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze</p> <p>– opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady</p> <p>– wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym</p>	<p>przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona</p>	<p>przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona</p>
<p>rozumie pojęcia: zaborcy, wojna partyzancka</p> <p>Wie kim był Romuald Traugut</p>	<p>-Zna pojęcia: działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie</p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864</p> <p>– pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną</p> <p>– opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego</p> <p>– przedstawia skutki powstania</p>	<p>Opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło</p> <p>– wymienia represje rosyjskie wobec uczestników powstania</p>	<p>Charakteryzuje różne metody walki o polskość</p>
<p>-wie, że M.Skłodowska-Curie była wybitną uczoną</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem : <i>Nagroda Nobla</i>,</p> <p>– <i>wyjaśnia</i> , na czym polegało tajne nauczanie</p> <p>– charakteryzuje postać i Marii Skłodowskiej-Curie</p>	<p>– wyjaśnia, jak funkcjonował Uniwersytet Latający</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji</p> <p>– przedstawia dokonania Marii Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana dwiema Nagrodą Nobla</p>	<p>– wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla</p> <p>– porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne</p>	<p>– opisuje swoją ulubioną dziedzinę naukową i jej wybitnego przedstawiciela</p>

<p>– rozumie pojęcie <i>II Rzeczpospolita</i></p> <p>– wskazuje na mapie obszar II RP</p> <p>– wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>I wojna światowa, Naczelnik Państwa</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., 15 sierpnia 1920 r.</p> <p>– zna postać Józefa Piłsudskiego</p>	<p>– opisuje działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową</p> <p>– wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I wojny światowej</p> <p>– przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym</p> <p>– opisuje przebieg Bitwy Warszawskiej</p>	<p>– opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego w rocznicę Bitwy Warszawskiej Wojsko Polskie obchodzi swoje święto</p> <p>– wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego</p>	<p>– ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej</p> <p>- wyjaśnia dlaczego I wojna światowa umożliwiła Polakom odzyskanie niepodległości</p>
<p>– wskazuje na mapie Polski Gdynię</p> <p>- wie kim był E. Kwiatkowski</p>	<p>– wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego</p>	<p>Opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego</p> <p>– przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”</p>	<p>Wyjaśnia w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli</p>
<p>-rozumie pojęcie okupacja</p> <p>– wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa</p>	<p>Zna pojęcia łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi</p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r., 1945</p>	<p>-opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem</p> <p>– przedstawia postaci Zośki, Alka i Rudego</p> <p>– przedstawia przebieg powstania warszawskiego</p>	<p>Opisuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego</p>	<p>– przedstawia politykę ZSRR wobec Polaków (mord katyński)</p>
<p>- wie kim byli żołnierze niezłomni</p>	<p>- zna pojęcie obóz koncentracyjny</p> <p>- wie, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej</p>	<p>Zna zbrodnie niemieckie popełnione na Żydach</p> <p>– charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła</p> <p>– wyjaśnia pojęcie „żołnierze niezłomni</p>	<p>-wskazuje na mapie największe niemieckie obozy koncentracyjne</p> <p>– charakteryzuje postać i działalność Witolda Pileckiego</p> <p>– opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich</p>	<p>– ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka i rotmistrza Witolda Pileckiego</p> <p>– rozumie dramatyzm wyboru postaw przez obywateli wobec państwa polskiego po II wojnie światowej</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- wskazuje na mapie przebieg granic państwa polskiego po II wojnie światowej</li> <li>- wie, kim był Karol Wojtyła</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Zna pojęcia kardynał, pontyfikat</li> <li>- wie kiedy Karol Wojtyła został papieżem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Zna sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL</li> <li>- charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu</li> <li>- charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla wiernych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- wyjaśnia, dlaczego w czasach komunizmu ukształtowała się opozycja</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumie pojęcia <i>kryzys</i>, <i>strajk</i></li> <li>- wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- poprawnie posługuje się terminami: <i>związek zawodowy</i>, „<i>Solidarność</i>”, <i>stan wojenny</i>, <i>Okrągły Stół</i></li> <li>- zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980 , 1989</li> <li>- zna głównych bohaterów „Solidarności” – L. Wałęsę, A. Walentynowicz, A. Gwiazdę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność”</li> <li>- przedstawia główne postulaty „Solidarności”</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych</li> <li>- wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny</li> <li>- wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską</li> </ul>